VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

Muistio

Landes Sonja (VNK)

27.3.2023

EU/361/2023
EU/361/2023-VNK-5

Eurooppa-neuvosto (23. maaliskuuta 2023); raportti

Maaliskuun Eurooppa-neuvoston aiheita olivat Ukraina, kilpailukyky, sisämarkkinat ja talous sekä energia ja muut ajankohtaiset aiheet.
Eurooppa-neuvosto kävi myös keskustelun YK:n pääsihteeri António Guterresin kanssa erityisesti Ukrainan tilanteesta sekä ilmastonmuutoksesta ja kestävän kehityksen tavoitteista.
Ukrainan osalta Eurooppa-neuvosto keskusteli EU-maiden tuesta Ukrainalle sekä sodan maailmanlaajuisista vaikutuksista. Keskusteluun osallistui presidentti Zelenskyi videoyhteydellä.
Eurooppa-neuvoston kokouksen toisena keskeisenä aiheena olivat toimet Euroopan pitkän aikavälin kilpailukyvyn vahvistamiseksi kuten investoinnit tutkimukseen ja kehitykseen sekä osaamisen vahvistaminen ja sisämarkkinoiden toimivuuden edistäminen. Tässä yhteydessä Eurooppa-neuvosto kävi myös strategisen keskustelun kaupan geopoliittisista näkökulmista
Energian osalta keskustelua käytiin tulevaan lämmityskauteen varautumisesta sekä vihreän siirtymän nopeuttamisesta.
Eurooppa-neuvosto sai myös katsauksen muuttoliiketilanteeseen sekä kävi keskustelua ajankohtaisista ulkosuhdeaiheista.
Eurooppa-neuvoston toisena päivänä EU-johtajat kokoontuivat eurohuippukokoukseen.

Eurooppa-neuvosto kävi keskustelun **YK:n pääsihteeri António Guterresin** kanssa. Keskustelun pääaiheina olivat Ukrainan tilanne, ilmastonmuutos vaikutuksineen sekä kestävän kehityksen tavoitteet.

Eurooppa-neuvosto keskusteli **Ukrainan tilanteesta** sen eri ulottuvuudet huomioiden. Keskusteluun osallistui myös presidentti Zelenskyi videoyhteydellä. Eurooppa-neuvosto tuomitsi Venäjän hyökkäyssodan Ukrainaa vastaan ja toisti tukensa presidentti Zelenskyin rauhanaloitteelle. Venäjän on lopetettava hyökkäyksensä ja vedettävä välittömästi, kokonaan ja ehdoitta kaikki joukkonsa pois koko Ukrainan alueelta sekä varmistettava Venäjälle pakkosiirrettyjen ukrainalaisten, varsinkin lasten, turvallinen paluu. Kansainvälinen tuomioistuin on antanut pidätysmääräyksen Venäjän presidentistä tätä koskevan sotarikosepäilyn perusteella. Eurooppa-neuvosto on sitoutunut toimiin, joilla varmistetaan täysi vastuuvelvollisuus sotarikoksista. Haagiin perustetaan Ukrainaan kohdistuneen hyökkäysrikoksen syytteeseenpanoon liittyvä uusi kansainvälinen keskus. Venäjän tulisi lisäksi välittömästi lopettaa ydinlaitosten turvallisuuden vaarantavat toimet.

EU on edelleen sitoutunut lisäämään ja pitämään yllä Venäjään kohdistuvia pakotteita. Eurooppa-neuvosto korosti erityisesti pakotteiden toimeenpanon kiireellisyyttä jäsenmaissa sekä niiden kiertämisen ehkäisyä ja torjuntaa kolmansissa maissa. EU aikoo vakaasti ja täysimääräisesti jatkaa vahvaa poliittista, taloudellista, sotilaallista, rahoituksellista ja humanitaarista tukeaan Ukrainalle ja sen kansalle niin kauan kuin se on tarpeen. Eurooppa-neuvosto ilmaisi tyytyväisyyteensä saavutettuun yhteisymmärrykseen Ukrainalle toimitettavista ammuksista. Ukrainan EU-jäsenyysprosessin osalta Eurooppa-neuvosto on tyytyväinen maan sitoutuneisuuteen ja uudistuspyrkimyksiin. Eurooppa-neuvosto nosti myös esille jatkuvan tukensa Moldovalle, jolle komissio tulee esittää tukipaketin. Eurooppa-neuvosto tuomitsi myös Iranin ja Valko-Venäjän sotilaallisen tuen Venäjän hyökkäyssodalle. Maailman ruokaturvan osalta on olennaista varmistaa maataloustuotteiden jatkuva saatavuus ja kohtuuhintaisuus.

Kilpailukyvyn, sisämarkkinoiden ja talouden osalta Eurooppa-neuvosto huomioi ilmastonmuutoksen, geopoliittisen tilanteen, energian hintojen, toimitusketjuhäiriöiden, väestönkehityksen, työvoimapulan sekä kasvu- ja innovaatiokuilun aiheuttamat haasteet Euroopan unionille. Kilpailukyvyn varmistamiseksi on tärkeää vahvistaa resilienssiä ja tuottavuutta, helpottaa rahoituksen saantia, pyrkiä varmistamaan kohtuuhintaisen energian saanti, vähentää strategisia riippuvuuksia ja investoida tulevaisuuden osaamiseen. Vihreän ja digitaalisen siirtymän mahdollistamiseksi tarvitaan sopiva taloudellinen, teollinen ja teknologinen perusta sekä toimivat sisämarkkinat. Neuvoston ja komission tulisi palata edellä mainittuihin asioihin ennen kesäkuun Eurooppa-neuvostoa.

30-vuotta sitten perustetut sisämarkkinat tukevat yhä Euroopan vaurautta ja edistävät alueen kasvua ja kilpailukykyä ja ovat tehneet siitä edelläkävijän normien asettamisessa kuluttajien suojaksi. Sisämarkkinoiden viimeistelemiseksi tarvitaan kunnianhimoisia toimia varsinkin digitaalisten asioiden ja palvelujen osalta.

Pitkän aikavälin kilpailukyvyn varmistamiseksi on erityisen tärkeää kiinnittää huomiota kasvua lisäävään sääntelyympäristöön, investointeihin ml. pääomamarkkinan syventäminen, tutkimukseen ja innovointiin ml. lisäinvestoinnit tutkimukseen ja kehitykseen, digitalisaatioon ml. 6G-verkko, osaamiseen sekä kiertotalouteen hyödyntäen biotalouden tarjoamia mahdollisuuksia.

Lisäksi Eurooppa-neuvosto tarkasteli edistymistä teollisuuspolitiikan eri osa-alueilla. Töitä tulisi jatkaa nettonollateollisuutta ja kriittisiä raaka-aineita koskevien säädösten parissa. Eurooppa-neuvosto kävi myös strategisen keskustelun kaupan geopoliittisista näkökohdista huomioiden kaupan merkityksen EU:n kilpailukykyyn. Talouspolitiikan koordinoinnin osalta Eurooppa-neuvosto vahvisti päätelmät EU:n talouden ohjausjärjestelmän uudistamisesta, kestävää kasvua koskevan vuotuisen selvityksen poliittiset prioriteetit ja ehdotuksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta.

Eurooppa-neuvostossa esillä olivat korkeisiin **energian** hintoihin puuttumista, kaasun kysynnän vähentämistä, toimitusvarmuuden takaamista ja Venäjän fossiilisista polttoaineista riippuvuuden poistamista koskevat toimet, joiden arviointia komission tulisi kiirehtiä. Huolimatta parantuneesta energiatilanteesta, Eurooppa-neuvosto kehotti varmistamaan varautumisen seuraavaan lämmityskauteen hyödyntämällä yhteishankintamekanismeja. Vihreän siirtymän nopeuttamiseksi on olennaista edetä kaikkien asiaankuuluvien ehdotusten kanssa sekä edistää sähkömarkkinoita koskevaa uudistusta vuoden 2023 loppuun mennessä.

Muuttoliikkeen osalta Eurooppa-neuvosto sai katsauksen helmikuun päätelmiensä toimeenpanon edistymisestä. Eurooppa-neuvosto palaa muuttoliikekysymysten toimeenpanoon kesäkuun Eurooppa-neuvostossa.

Ulkosuhteiden osalta Eurooppa-neuvosto huomioi maanjäristyksen takia Turkin ja Syyrian väestön tukemiseksi järjestetyn konferenssin tuloksen sekä Kosovon ja Serbian suhteiden normalisointia koskevan sopimuksen kehottaen molempia osapuolia eteenpäin sopimuksen toimeenpanossa. Lisäksi Eurooppa-neuvosto tuomitsi Valko-Venäjän opposition kohtelun maassa. Eurooppa-neuvosto ilmaisi tyytyväisyytensä Windsorin puitteistosta saavutettuun yhteisymmärrykseen sekä odotuksensa sen nopeasta toimeenpanosta.

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi